

[Bertel Dahlgaard.]

mer. Vi kan håbe, at priserne inden længe retter sig, men noget sikkert kan vi ikke vide; og sker det ikke, vil særlige foranstaltninger blive nødvendige. Man må ikke glemme, at virkningerne af prisetallet på landbrugets eksportvarer både er et landbrugsspørgsmål og et yderst alvorligt spørgsmål for hele samfundet. Ingen inden for de øvrige samfundsgrupper kan unddrage sig disse virkninger. Det lader sig selvfølgelig ikke sige i dag, hvilke midler der da må tages i brug, men der kan blive tale om ting, som man ikke havde tænkt sig for nogle måneder siden.

Der har fra forskellig side været talt om at forhøje hjemmemarkedsprisen over eksportprisen. Der knytter sig store betænkeligheder hertil, også for landbruget selv, og det er derfor et middel, som må overvejes meget nøje, før det tages i brug; på den anden side skal man ikke afvise det som utænkeligt, alt under forudsætning af, at der ikke sker en bedring af eksportindtægterne.

Må jeg i øvrigt nævne, at det radikale venstre netop har foreslået, at tilskuddet til nedsættelse af amtsskatterne forøges, når landbrugets forrentningsprocent går ned. Derimod vil det være uforsvarligt for landbruget at lege med tanken om en kronesækning, sådan som der har været en tendens til. Jeg er da også ganske sikker på, at der vil være enighed mellem folkettinget, nationalbanken og et samlet erhvervsliv om, at her går vejen ikke.

En samordning af de økonomiske kræfter er også forudsætningen for det andet vigtige middel i arbejdet for landets økonomiske politik, nemlig en forøget produktion. Samordningsudvalget angiver forskellige grunde til, at produktionens vækst har været for ringe. Det er urimeligt, siger man, at vi ikke her i landet lige så godt som i andre lande kan begrænse sæsonarbejdsløsheden, men lader en betydelig del af den bestå i kraft af gamle vaner og mangel på rationel tilrettelæggelse af arbejdet. Og det er urimeligt, at arbejdsløshedens byrder og menneskelige ulykker i den grad skal hvile på de ufaglærte, på arbejdsmændenes store hær, samtidig med at der i årevis har hersket mangel

på arbejdskraft inden for betydende faglærte arbejdsområder.

I det hele taget er det, vi mangler — synes det mig — i kampen mod inflationen, dristigere initiativ på mange områder. Det er, som om alle herhjemme går og passer på hinanden, at den ene endelig ikke skal få noget fremfor den anden, medens det, det kommer an på, er at påkalde alles interesse i øget produktion. Det er glædeligt, at der er ved at vågne en erkendelse af, at produktionens størrelse også afhænger af; at der skabes en ny ånd, en fællesskabets ånd, mellem virksomhederne og deres medarbejdere.

Vedtagelsen af det radikale venstres forslag forleden om udbyttedeling med tilslutning af et næsten enigt folketing er et udtryk herfor, og enigheden blandt arbejderne og arbejdsgivernes organisationer om nye fagretlige regler vedrørende overenskomstforhandlingerne er også et glædeligt tegn, selv om spørgsmålet om, hvad der skal ske, den dag en ødelæggende arbejdskamp alligevel bryder ud, endnu står åbent. Det er at håbe, at der også herom opnås enighed i arbejdsretskommissionen.

Udførelsen af den nye lærlingelov i praksis hører også til de store beskæftigelsesproblemer. Det er for ringe, hvis vi ikke stående over for de store årgange af unge kan skabe forhold, der sikrer de unge adgang til den uddannelse, de ønsker og samfundet har brug for.

Det danske håndværk har skabt værdifulde traditioner med hensyn til lærlinguddannelsen. Det kommer nu an på, om der fra samfundets side gives håndværket mulighed for at kombinere disse traditioner med nutidens krav. De tekniske skolars frie stilling og fagenes ændrede stilling til nutidens forhold må snarest klares.

Fagskoleuddannelsen som supplement til de ændrede forhold må også snarest klares, dersom man vil gøre sig håb om en øget lærlingetilgang til de mindre håndværksvirksomheder. Jeg har en meget stærk følelse af, at der er stor fare for, at vi i den kommende tid snakker og snakker om disse store årgange, alt medens dagen snart er inde, da hjemmene står med deres tusinder af unge, som trænges om de alt for få læresteder. Folketinget har et stort ansvar for,